

[Sammendrag til første indlæg på temamøde D2, 24/11]

Økologi og biogas – hvor langt er vi i Danmark?

Faglig udviklingschef Michael Tersbøl, Økologisk Landsforening og landskonsulent Erik Fog, Videncentret for Landbrug, Økologi.

Biogas er stadig højt på dagsordenen for økologisk landbrug og har potentiale for at kunne være det nye lokomotiv for mere omlægning. Mange økologiske landmænd er interesserede i at kunne komme med i et biogasprojekt, især fordi det vil kunne sikre dem en bedre gødningsforsyning. Men der er stadig en række barrierer, der skal overvindes, inden der kan komme gang i at etablere flere økologiske biogasanlæg: Først skal der sikres bedre økonomiske rammevilkår, så det bliver lønsomt at producere biogas, og det bliver muligt at få finansiering til de store anlægsomkostninger. Dernæst skal der findes holdbare tekniske løsninger til afgang af store mængder økologisk kløvergræs, der vil blive en vigtig biomasse i de økologiske anlæg.

I 2009 startede det første økologiske biogasanlæg i Danmark. Et gårdanlæg hos en økologisk grønsagsproducent, der skulle have en stor gevinst af den bedre gødning, biogasanlægget kunne levere. Delvist finansieret af energisalg fra biogasproduktionen. Desværre har det vist sig, at anlægget ikke har leveret den budgetterede gasmængde, og håndteringen af de mange forskellige biomasser har vist sig meget mere kompliceret end forventet. Det er ikke mindst indføddningen af græs og andet plantemateriale, der har været vanskelig; men også omrøringen i biogastanken har haft svært ved at holde materialet omrørt og undgå flydelag. Foranlediget af disse erfaringer er der iværksat forskellige indsatser for at samle viden og erfaringer fra udlandet med forskellige teknologiske løsninger og koncepter, som er bedre egnede til biogasproduktion i regi af økologisk landbrug, hvor kløvergræs udgør en væsentlig del af biomassen.

Som et led i Grøn Vækst aftalen er der afsat 3 x 4 mio. kr. til at afprøve tekniske løsninger på bioafgasning af de særlige økologiske plantebiomasser. På det nævnte økologiske biogasanlæg har man modtaget en bevilling på 2 mio. kr., der pt. bruges til at eksperimentere med sønderdeling af plantematerialet, inden det fødes ind i biogasreaktoren. Et andet projekt har fået bevilling, men er endnu ikke startet.

Flere grupper af økologiske landmænd fra hele landet har været i gang med forundersøgelser. 10 – 15 initiativer er på vej og flere af dem vil kunne gå i en etableringsfase, når der er kommet bedre økonomiske rammevilkår via en ny energiaftale, der forventes klar i januar 2012. Der er også forventning om, at forliget vil forhøje tilskuddet til etablering af biogasanlæg fra 20 til 30 procent. Det vil også fremme igangsætningen af de planlagte initiativer.

Det særlige ved biogas i kombination med økologisk jordbrug er, at det vil kunne sikre de økologiske landmænd 100 % økologisk gødning og med en større gødningsvirkning, end man er vant til. Planteavlbedrifter vil kunne afsætte f.eks. 20 % af arealet til kløvergræs til biogas, og derved få opsamlet en stor mængde kvælstof, der kan gødes med i form af gødning fra biogasanlægget. Biogasgødning er mere flydende og indeholder mere ammonium-N og virker dermed bedre. Det vil give væsentligt større udbytter i den økologiske planteproduktion, og dermed vil langt flere kunne lægge om til økologisk drift. Husdyrgødning vil også få en større virkningsgrad, og høster man enggræs til biogasanlægget, får man også tilført næring, der ellers potentielt kan udvaskes.

De store fordele, der kan høstes ved at kombinere økologi og biogas, giver løfte om, at der med en bedre gaspris vil kunne etableres biogasanlæg over hele landet, og dermed sætte skub i en ny og yderligere positiv udvikling af det økologiske landbrug i Danmark.

Både Dansk Landbrugsrådgivning og Økologisk Landsforening tilbyder rådgivning til de økologiske landmænd, der ønsker at undersøge mulighederne for at etablere biogasanlæg.